

Lokale retningslinjer for muntlig, muntlig-praktisk og praktisk eksamen for privatister

Forskrift til Opplæringsloven, [kapittel 3 V](#), gir felles nasjonale retningslinjer for lokalt gitt muntlig, muntlig-praktisk og praktisk eksamen. Rundskriv [Udir 02-2020](#) utdyper og fortolker forskriften. Utover dette er lokalt gitt eksamen skoleeiers (fylkeskommunens) ansvar. Skoleeier skal sikre likhet for kandidatene gjennom felles rammeverk og enhetlig praksis innad i fylket. Derfor kan skoleeier fastsette lokale retningslinjer som utfyller nasjonale bestemmelser for å sikre trygghet og forutsigbarhet for elever og faglærere.

Retningslinjene har også til hensikt å lette samarbeidet mellom faglærer (eksaminator) og ekstern sensor.

Dette dokumentet bygger på og utfyller de nasjonale bestemmelsene i forskrift til opplæringsloven og rundskriv Udir-2-2020 og er retningsgivende for alle muntlige, muntlig-praktiske og praktiske eksamener for privatister i Nordland.

GENERELL INFORMASJON OM EKSAMEN

Ansvar:

Fylkeskommunen har ansvar for å gjøre følgende informasjon tilgjengelig for privatister:

- Eksamensreglement
- Eksamensordning i fagene
- Eksamensgjennomføringen
- Rett til særskilt tilrettelegging ved eksamen
- Rett til utsatt eksamen
- Klagerett

Informasjon om privatisteksamen er tilgjengelig på nfk.no

<https://www.nfk.no/tjenester/skole-og-opplaring/eksamen/eksamen-for-privatister/>

Privatistene har selv ansvar for å skaffe seg informasjon, enten via nettstedet eller ved å ta kontakt med egen skole/privatistiskole for veiledning.

Dato, tidspunkt og sted for eksamen

Dato, tidspunkt og sted for privatisteksamen gjøres tilgjengelig for kandidatene i det skoleadministrative systemet. Privatisten er selv ansvarlig for å hente ut informasjon om tid og sted for oppmøte og gjennomføring av eksamen og eventuell forberedelse fra det skoleadministrative systemet.

Annen informasjon om eksamen får privatisten direkte fra eksamensskolen.

Oppmøte og identitet

Privatisten møter opp til det tidspunktet og stedet som eksamensskolen bestemmer. Skolen har ansvar for å kontrollere privatistens identitet. Privatisten må vise gyldig legitimasjon:

- Bankkort med bilde og fødselsnummer
- Førerkort/førerkortapp
- Pass
- Nasjonalt ID-kort

Dersom privatisten blir forhindret fra å møte til eksamen, skal han/hun snarest varsle skolen. Hvis det kan dokumenteres at årsaken til fraværet var uforutsigbart, og at privatisten selv ikke var skyld i dette, vil han/hun ha rett til utsatt eksamen uten å betale ny eksamensavgift. Retten til utsatt eksamen gjelder kun første påfølgende eksamensperiode. Privatisten er selv ansvarlig for å melde seg opp til utsatt eksamen påfølgende eksamensperiode og legge ved gyldig dokumentasjon på fraværet/vedtak om rett til utsatt eksamen.

Dersom privatisten blir syk under eksamen og velger å avbryte, vil han/hun også ha rett til utsatt eksamen dersom det kan dokumenteres med legeerklæring.

Praktiske forhold under forberedelse/eksamen:

- For eksamener med kort forberedelsestid (30/45 min.) er eksamensskolen ansvarlig for å stille rom til disposisjon i forberedelsestiden. Skolen er også ansvarlig for å sikre nødvendig tilsyn og ro i forberedelseslokalet.
- Eksamensskolen er også ansvarlig for å stille nødvendig verktøy/utstyr til disposisjon for gjennomføring av den praktiske delen ved muntlig-praktisk og praktisk/tverrfaglig eksamen.
- Ved muntlig, muntlig-praktisk og praktisk eksamen kan privat PC/Mac/nettbrett benyttes. Privatisten er selv ansvarlig for eget utstyr og for å ha nødvendig kompetanse til å bruke det. Eksamensskolen stiller ikke PC-er til disposisjon for privatister under forberedelse og gjennomføring av eksamen.
- Privatisten vil ikke ha tilgang til å ta utskrift under forberedelsen i skolens lokaler. Privatisten kan heller ikke forvente å få brukerstøtte til bruk av PC/Mac/nettbrett, internett, programvare eller liknende.
- Skolene tilbyr ikke reserveutstyr, og privatisten er selv ansvarlig for konsekvensene dersom eget utstyr feiler.

MUNTLLIG EKSAMEN FOR PRIVATISTER

Overordnede bestemmelser:

- Det framgår av fagets læreplan om eksamen skal være muntlig
- Tidsrammen for eksaminasjonen er 30 minutter
- Ifølge rundskriv Udir-2-2020 fastsetter fylkeskommunen om det skal benyttes forberedelsestid på muntlig eksamen for privatister. Nordland fylkeskommune har fastsatt at forberedelsestiden til muntlig eksamen for privatister skal være 30 minutter.

Hjelpemidler:

- I forberedelsestiden er alle hjelpemidler tillatt. Dette inkluderer digitale verktøy og internett. Digital kommunikasjon er tillatt i forberedelsestiden, men må ikke forstyrre andre kandidater i forberedelsesrommet.
- Under eksamen er kun notater fra forberedelsen tillatt hjelpemiddel. Notatene kan være digitale eller på papir.

Forberedelse/eksamen:

- Kandidaten trekker tema/problemstilling/oppgave ved starten av forberedelsestiden. Trekket skal være tilfeldig, men samme tema/problemstilling/oppgave kan gis til flere kandidater på samme parti.
- Temaet/problemstillingen/oppgaven fra forberedelsestiden skal være utgangspunktet for eksamineringen. Dette innebærer at det må være tilstrekkelig omfattende til at det vil være naturlig å trekke inn ulike deler av læreplanen under eksamineringen, og det må også gi rom for kandidatens refleksjon og fordypning. Hensikten er at kandidaten skal få mulighet til å vise sin kompetanse i så stor del av faget som mulig ut fra eksamensformen. Det er også anledning å trekke inn andre, relevante læreplanmål enn de som berøres direkte av forberedelsen dersom dette er nødvendig for at kandidaten skal få vist tilstrekkelig kompetanse i faget.
- Eksamen skal organiseres slik at den enkelte kandidat kan få vist kompetansen sin i faget. Eksamenskarakteren skal fastsettes på individuelt grunnlag og gi uttrykk for kompetansen til kandidaten slik denne kommer fram på eksamen.
- Eksaminasjonen må gjennomføres på en slik måte at kandidaten møter utfordringer som får fram oversikt og sammenhenger mer enn kun reproduksjon av et enkelt/snevert tema. Spørsmålene må utformes slik at kandidaten får vist faglig selvstendighet og kompetanse og de skal utfordre kandidaten til å vise forståelse og refleksjon.
- Siktemålet med eksaminasjonen er å avdekke kvaliteten på kandidatenes kompetanse i faget. Det innebærer at sensorene skal lete etter den kompetansen kandidaten har og ikke lete etter det kandidaten ikke kan.

MUNTLIG-PRAKTISK EKSAMEN FOR PRIVATISTER

Overordnede bestemmelser:

- Det framgår av fagets læreplan om eksamen i faget skal være muntlig-praktisk.
- Nordland fylkeskommune har fastsatt at forberedelsestiden til muntlig-praktisk eksamen for privatister skal være 45 minutter med mindre særlige grunner tilsier noe annet.
- Tidsramma for selve eksaminasjonen er 45 minutter.
- På muntlig-praktisk eksamen skal kandidaten gis anledning til å vise kompetanse både i muntlige og praktiske ferdigheter. Hva som anses som praktiske ferdigheter i eksamenssammenheng må forstås ut fra læreplanen i faget og vil kunne variere fra fag til fag på bakgrunn av fagenes egenart og de rammene eksamen gir.

Hjelpemidler:

- I forberedelsestiden er alle hjelpemidler tillatt. Dette inkluderer digitale verktøy og internett. Digital kommunikasjon er tillatt i forberedelsestiden, men må ikke forstyrre andre kandidater i forberedelsesrommet.
- Under eksamen er kun notater fra forberedelsen tillatt hjelpemiddel. Notatene kan være digitale eller på papir. I tillegg kommer relevant utstyr til gjennomføring av den praktiske delen av eksamen.

Forberedelse/eksamen:

- Kandidaten trekker tema/problemstilling/oppgave ved starten av forberedelsestiden. Trekket skal være tilfeldig, men samme tema/problemstilling/oppgave kan gis til flere kandidater på samme parti. Tilfeldig trekk gjelder ikke for kandidater som prøves i sine spesialfelt/fordypning (f.eks. idrett/musikk)
- Temaet/problemstillingen/oppgaven fra forberedelsestiden skal være utgangspunktet for eksamineringen. Dette innebærer at det må være tilstrekkelig omfattende til at det vil være naturlig å trekke inn ulike deler av læreplanen under eksamineringen, og det må også gi rom for kandidatens refleksjon og fordypning. Hensikten er at kandidaten får mulighet til å vise sin kompetanse i så stor del av faget som mulig ut fra eksamensformen. Det er også anledning å trekke inn andre, relevante læreplanmål enn de som berøres direkte av forberedelsen dersom dette er nødvendig for at kandidaten skal få vist tilstrekkelig kompetanse i faget.
- Muntlig-praktisk eksamen skal inneholde et praktisk innslag. Hva som anses som praktisk innslag, vil avhenge av fagets egenart og vil normalt framgå av læreplanen i faget.
- Eksamen skal organiseres slik at den enkelte kandidat kan få vist kompetansen sin i faget. Eksamenskarakteren skal fastsettes på individuelt grunnlag og gi uttrykk for kompetansen til kandidaten slik denne kommer fram på eksamen.
- Eksaminasjonen må gjennomføres på en slik måte at kandidaten møter utfordringer som får fram oversikt og sammenhenger mer enn kun reproduksjon av et enkelt/snevert tema. Spørsmålene må utformes slik at kandidaten får vist faglig selvstendighet og kompetanse og de skal utfordre kandidaten til å vise forståelse og refleksjon.

- Siktemålet med eksaminasjonen er å avdekke kvaliteten på kandidatenes kompetanse i faget. Det innebærer at sensorene skal lete etter den kompetansen kandidaten har og ikke lete etter det kandidaten ikke kan.

PRAKTISK/TVERRFAGLIG PRAKTISK EKSAMEN FOR PRIVATISTER

Overordnede bestemmelser:

- Det framgår av fagets læreplan om eksamen i faget skal være praktisk eller tverrfaglig praktisk.
- Nordland fylkeskommune har fastsatt at forberedelsestiden til praktisk og tverrfaglig praktisk privatisteksamen kan være inntil 48 timer. Innenfor denne rammen er det opp til skolene om de ønsker å benytte seg av forberedelsestid og hvor lang den eventuelt skal være for de ulike fagene.
- Tidsrammen for eksamen er 5 timer. Dersom man velger kort forberedelse (f.eks. 45 min.) på eksamensdagen, skal samlet tid til forberedelse og eksamen ikke overstige 5 timer.
- På praktisk eksamen skal kandidaten gis anledning til å vise sin kompetanse i praktiske ferdigheter i faget. I tillegg kan både skriftlige og muntlige elementer inngå som en del av eksamen. Hva som anses som praktiske ferdigheter må forstås ut fra læreplanen i faget og vil kunne variere fra fag til fag.
- Tverrfaglig eksamen skal ta utgangspunkt i, eller være i samsvar med, den helheten som læreplanene som inngår i den tverrfaglige eksamenen, utgjør.

Hjelpemidler:

- Alle hjelpemidler er tillatt i forberedelsestiden
- Notater fra forberedelsestiden kan tas med inn til eksamen. Det samme gjelder ulike typer arbeid eller produkter fra forberedelsestiden
- Sensor avgjør hvilke hjelpemidler som tillates på eksamensdagen. Det er imidlertid ikke anledning til å benytte hjelpemidler/verktøy som åpner for kommunikasjon med andre under eksamen.

Forberedelse/eksamen:

- I en eventuell forberedelsestid skal kandidatene arbeide med en oppgave/tema/problemstilling som forberedelse til de oppgaver og utfordringer de møter på eksamen. Den(de) oppgaven(e) kandidaten får på eksamensdagen skal gi ytterligere utfordringer utover oppgaven fra forberedelsen. Forberedelsen kan ha ulikt omfang og innretning avhengig av fagenes egenart.
- Eksamen skal gi kandidaten mulighet til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig ut fra eksamensformen. Oppgavene må ta utgangspunkt i sentrale deler av fagets læreplan på en slik måte at de favner bredden i faget og gir rom for individuelle utfordringer og må være utformet slik at kandidaten får vist både bredde- og dybdekompetanse gjennom å kombinere og anvende kunnskap på flere områder og nivåer.

- Oppgavene må også gi rom for kandidatens refleksjon og fordypning og må gi kandidaten mulighet til å anvende faglig kompetanse i virkelighetsnære situasjoner, problemstillinger og arbeidsoppgaver og til å vise praktisk mestring. Oppgavene må inneholde elementer av ulik vanskegrad slik at alle kandidatene får mulighet til å vise sin kompetanse.
- For tverrfaglig, praktisk eksamen på yrkesfag skal oppgavesettet som helhet omfatte kompetansemål fra alle de felles programfagene som inngår i den aktuelle læreplanen og kan trekke inn relevante elementer fra det som framgår «om faget» i læreplanen der dette er naturlig. Eksamensoppgaven kan være rettet mot et lærefag innenfor aktuelt programområde.
- Oppgavene på eksamensdagen skal alltid inneholde et praktisk arbeid. Hva som anses som praktisk innslag, vil avhenge av fagets egenart. I tillegg til det praktiske elementet, kan eksamen bestå av
 - en skriftlig del
 - en muntlig del
 - dialog/vurderingssamtale underveis eller til slutt i det praktiske arbeidet

Skolen og eksaminator/sensor som utarbeider eksamensoppgavene, står fritt til å organisere eksamensdagen innenfor disse retningslinjene såfremt valgte metoder vurderes som nødvendige og formålstjenlige.

- Eksamen skal avvikles på en slik måte at den enkelte kandidat kan få vist kompetansen sin i faget. Sensorene skal ha anledning til å observere kandidaten i praktisk arbeid i tilstrekkelig omfang til at det er mulig for sensorene å vurdere kandidatens kompetanse.
- Siktemålet med eksaminasjonen er å avdekke kvaliteten på kandidatens kompetanse i faget. Det innebærer at sensorene skal lete etter den kompetansen kandidaten har og ikke lete etter det kandidaten ikke kan.

GENERELT FOR ALLE IKKE-SKRIFTLIGE EKSAMENER

Vurdering:

- Grunnlaget for vurdering i fag er kompetansemålene i læreplanen i faget. For læreplaner etter LK20 gjelder at kompetansemålene skal forstås i lys av teksten om faget i læreplanen. Den endelige karakteren skal gi uttrykk for det samlede kompetansenivået kandidaten har vist under eksamen.
- Karakteren settes på grunnlag av den faglige kompetansen kandidaten viser under eksamen. Dersom kandidaten har med seg et ferdig «produkt», herunder en forberedt presentasjon fra forberedelsen, så skal ikke dette produktet vurderes som sådan. Det er hvordan kandidaten under eksamen bruker «produktet» til å vise kompetanse kombinert med utdypinger og svar i den etterfølgende samtalen som skal ligge til grunn for vurderingen.

- Alle muntlige, muntlig-praktiske og praktiske/tverrfaglig praktiske eksamener skal ha to sensorer. Eksamen ledes av sensor 1 som har oppgaven som eksaminator der dette er påkrevd. Sensor 2 skal ha en lyttende/observerende rolle og ta notater underveis. Sensor 2 kan stille spørsmål til kandidaten.
- Ved fastsettelse av eksamenskarakteren skal de to sensorene drøfte kandidatens prestasjon under eksamen og bli enige om karakter. Dersom det er uenighet, avgjør sensor 2 karakteren.
- Karakterene skal formidles fortløpende til kandidatene ved muntlig og muntlig-praktisk eksamen. For praktisk og tverrfaglig praktisk eksamen inngår den individuelle vurderingssamtalen i eksamenstiden. Hver kandidat skal få en muntlig begrunnelse sammen med karakteren. Av begrunnelsen skal det framgå hvordan kandidaten er vurdert i henhold til relevante læreplanmål. Kandidaten kan også i etterkant, innenfor klagefristen på 10 dager, kreve at sensor gir en skriftlig begrunnelse for karakteren.
- Ved ikke-skriftlige eksamener er det ikke klagerett på selve resultatet (karakteren). Kandidaten har kun klagerett på formelle feil under eksamensgjennomføringen som har hatt betydning for eksamensresultatet. Ved en eventuell klage plikter derfor sensorene å gi en skriftlig redegjørelse for eksamensavviklingen og vurderingen.

Interne referanser

Eksterne referanser